

Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu

(Graf 1)

Zdroj: Demografická statistika ČSÚ

Strom života je zobrazen podle absolutních počtů osob jednotlivých rodinných stavů v jednotlivých věkových skupinách. Data jsou k 31. 12. 2013

V České republice bylo k 31. 12. 2013 zjištěno 10 512 419 osob. Ženy v populaci mírně převažovaly. Představovaly 51 % celkové populace. Svobodní převažovali nad ostatními rodinnými stavy v případě žen do 31 let věku. U mužů podíl svobodných poprvé klesl pod padesát procent ve 33. roce života.

Nejvyšší počty svobodných žen i mužů byly zjištěny ve věku 22 let (což je dáno tím, že tento věk je nejvíce zastoupen).

Ve věkové kategorii 30-34 let byly ještě dvě pětiny žen svobodné. Muži v tomto věku byli svobodní dokonce ze tří pětin.

Ve věku 32 let byla více než polovina všech žen vdaných. Nejvyšší počet vdaných žen spadl do věku 39 let (58 730 žen). Nejvyšší podíl vdaných žen byl zaznamenán ve věku 55 let (66,5 % všech žen).

Stejně jak v případě žen, také nejvyšší počty ženatých mužů připadaly na věk 39 let. Nejvyšší podíly ženatých mužů ovšem vykazovala pětiletá kategorie 70-74 let, kde více než 77 % mužů bylo ženatých.

Ve věkové kategorii 40-44 let se svobodné ženy co do početnosti přesouvají na třetí místo (za vdané a rozvedené), svobodní muži zaujímají po ženatých druhou pozici. V tomto věku bylo svobodných 11,4 % žen a 22,2 % mužů.

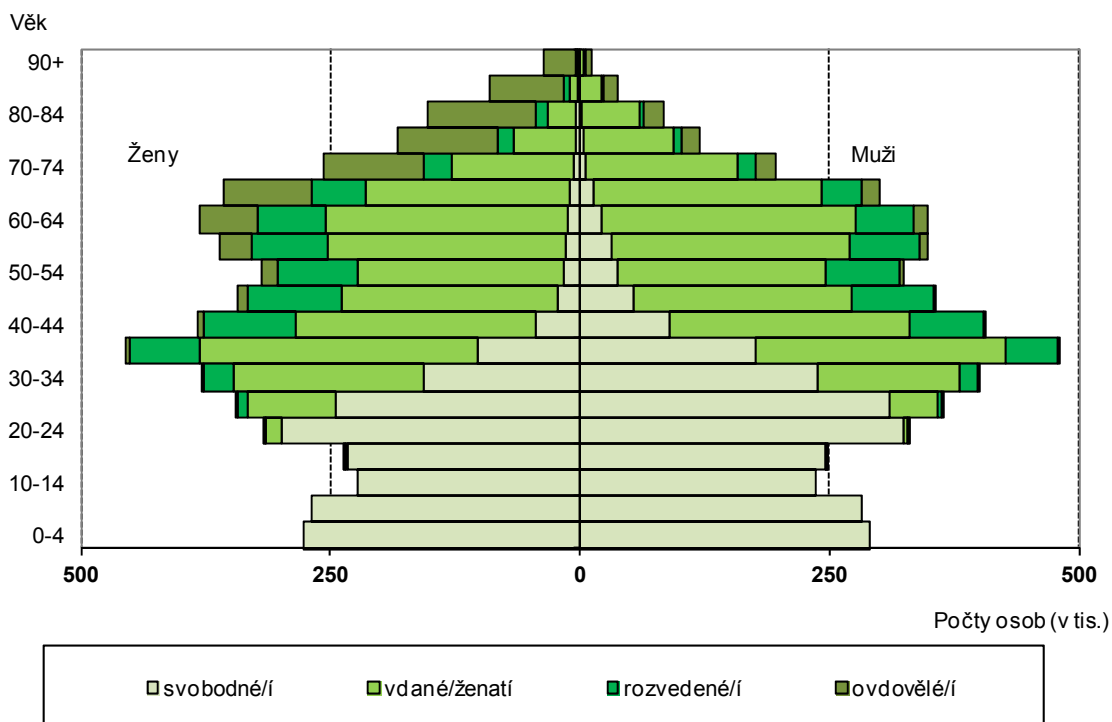
Nejvyšší počty rozvedených byly jak v případě žen, tak mužů zjištěny ve věku 49 let. Nejvyšší podíly rozvedených žen ze všech žen bylo možné pozorovat ve věku 45-46 let, u mužů potom o něco později, a to ve věku 48-49 let. Nejvyšší podíl rozvedených se vyskytuje u žen i mužů ve věkové kategorii 45-49 let. Rozvedení zde představovali okolo 27 % v případě žen a 23 % u mužů.

Od věkové skupiny 50-54 let je patrný nárůst podílu ovdovělých žen. Pro srovnání, u mužů se ovdovělí přes pět procent dostávají až ve věku 65-69 let.

Ve věku 65-69 let se podíl ovdovělých žen ze všech žen dostal na druhé místo, hned za vdané. U mužů k obdobnému trendu došlo až ve věku 70-74 let.

Nadpoloviční většina žen žije v manželství do 70 let věku. Teprve od věku 88 let klesá u mužů podíl ženatých pod 50 %. Od 74 let věku je nadpoloviční většina žen ovdovělých.

Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu k 31. 12. 2013

Podíl svobodných ve vybraných věkových kategoriích k 31. 12. 2003 a 2013

(Graf 2)

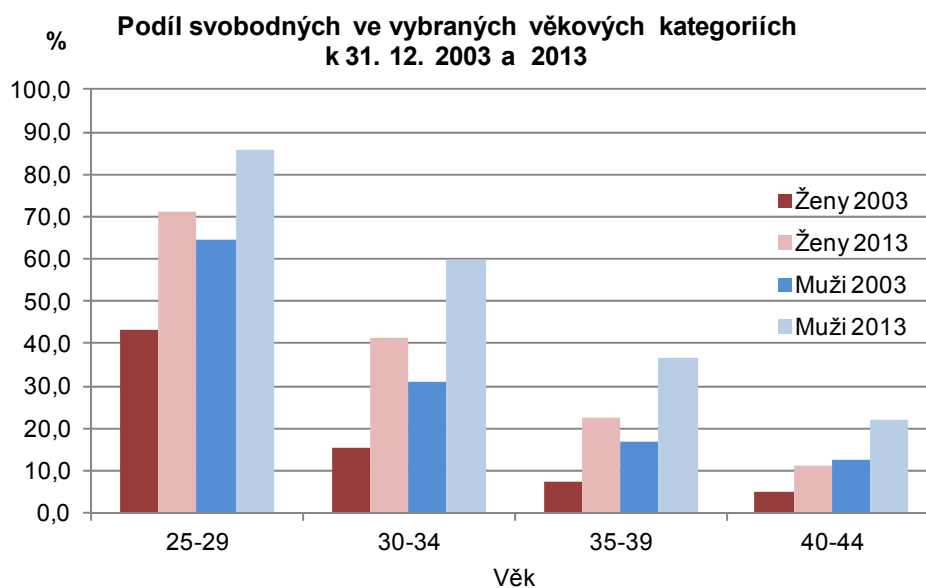
Zdroj: Demografická statistika ČSÚ

Data jsou k 31. 12.

Srovnáme-li strukturu populace ČR podle rodinného stavu k 31. 12. 2003 se stavem k 31. 12. 2013, vidíme, že došlo k poměrně zásadnímu posunu ve sňatkovém chování. Zatímco k 31. 12. 2003 byly ve věku 25-29 ženy svobodné přibližně ze dvou pětín, o deset let později zůstávalo v tomto věku svobodných více než 70 % žen. Mírný nárůst podílu svobodných ve věkové kategorii 25-29 let lze pozorovat i u mužů.

Dvě pětiny žen jsou nyní svobodné ještě ve věku 30-34 let. V této kategorii přitom k 31. 12. 2003 činil podíl svobodných žen zhruba 15 %. Pokud muži před deseti lety byli ve věku 30-34 let převážně ženatí, v současnosti jich je většina stále svobodných.

Ve věkové kategorii 35-39 let je pak svobodných ještě více než 20 % žen a 35 % mužů.

Ženiši podle vzdělání nevěst ve vybraných letech

(Graf 3)

Zdroj: Demografická statistika ČSÚ

Od roku 2008 se v datech objevuje u vzdělání u kategorie „nezjištěno“ – tato kategorie není v grafu zahrnuta – součty však nedávají 100 %. Data za rok 2013 nejsou k dispozici z důvodu, že kategorie „neuvečeno“ představovala více než 50 % všech ženichů, u nichž mělo být udáno vzdělání nevěsty. Tím pádem je výpovědní hodnota dat za rok 2013 v podstatě nulová.

Od roku 1995 je patrný trend, kdy si ženiši berou vzdělanější nevěsty. Důvodů je hned několik. Jednak můžeme sledovat zvyšující se podíl žen s vysokoškolským vzděláním, zejména v nejmladších věkových kategoriích. Jiným důvodem je stále trvající trend, kdy si vzdělanější ženy (s maturitou) berou méně vzdělané (vyučené) muže. Dále musíme počítat s poklesem sňatků s tím, že je třeba přihlížet ke vzdělanostní struktuře osob, které vstupují do manželství.

V roce 1998 bylo uzavřeno 52 457 sňatků, v roce 2013 již jen 43 499.

Podíváme-li se na strukturu vzdělání nevěst, vidíme, že se výrazně zvyšuje podíl vysokoškolského vzdělání a klesá zastoupení maximálně základního a středoškolského vzdělání bez maturity.

V roce 1995 vstupovalo do manželství s vysokoškolským titulem pouze 7,5 % nevěst, v roce 2012 se jednalo již o více než 30 % nevěst. Téměř třetinu žen, které uzavřely sňatek, tvořily v roce 2012 vysokoškolačky.

Jestliže v roce 1995 představovaly nevěsty se základním vzděláním či výučním listem dohromady více než polovinu všech nevěst (52,7 %), v roce 2012 zaujímaly toliko 22,7% podíl.

Maximálně základní ukončené vzdělání mělo v roce 1995 ještě 14,3 % nevěst. V roce 2012 byly nevěsty s takto nízkým vzděláním v drtivé menšině. Jenom 5,7 % žen vstupujících v roce 2012 do manželství mělo nanejvýš základní vzdělání.

